

FARG'ONA VODIYSIDAGI SAVDO VA TRANSPORT YO'LLARINING
MODERNIZATSIYA JARAYONLARI (1991–2020)

ПРОЦЕСС МОДЕРНИЗАЦИИ ТОРГОВЫХ И ТРАНСПОРТНЫХ ПУТЕЙ
В ФЕРГАНСКОЙ ДОЛИНЕ (1991–2020)

MODERNIZATION PROCESSES OF TRADE AND TRANSPORT ROUTES IN
THE FERGANA VALLEY (1991–2020)

Aslonov Islombek Soyibjon o'g'li

Farg'ona davlat universiteti mustaqil izlanuvchisi

Annotatsiya: *Mazkur maqola O'zbekistonning Farg'ona vodiysidagi savdo va transport tizimining modernizatsiya jarayonlarini o'rganadi. Mustaqillik yillarida amalga oshirilgan transport infratuzilmasi, xususan, Qamchiq dovoni orqali qurilgan yangi yo'llar va Angren-Pop temir yo'lining ahamiyati tahlil qilinadi. Ushbu tadqiqotda transport va iqtisodiy aloqalarning rivojlanishi, hududiy integratsiya va tranzit yo'llari orqali savdo aloqalari mustahkamlashga xizmat qilganligi yoritilgan.*

Аннотация: *Данная статья исследует процесс модернизации системы торговли и транспорта в Ферганской долине Узбекистана. Рассматриваются аспекты улучшения транспортной инфраструктуры, в частности, реконструкция автодорог через перевал Камчик и строительство железнодорожной линии Ангрэн-Поп. Особое внимание уделено влиянию этих проектов на развитие транспортных и экономических связей, а также укрепление торговых отношений через транзитные маршруты.*

Abstract: *This article examines the modernization of trade and transport systems in the Fergana Valley of Uzbekistan. It analyzes the development of transportation infrastructure during the years of independence, specifically the reconstruction of roads through the Qamchiq Pass and the construction of the Angren-Pop railway. The research highlights the importance of these projects in regional integration, economic development, and strengthening trade relations through transit routes.*

Kalit So'zlar: *Farg'ona vodiysi, transport modernizatsiyasi, Qamchiq dovoni, Angren-Pop temir yo'li, savdo aloqalari, iqtisodiy rivojlanish, O'zbekiston.*

Ключевые слова: *Ферганская долина, модернизация транспорта, перевал Камчик, железная дорога Ангрэн-Поп, торговые связи, экономическое развитие, Узбекистан.*

Keywords: *Fergana Valley, transport modernization, Qamchiq Pass, Angren-Pop railway, trade relations, economic development, Uzbekistan.*

KIRISH:

Maqola O'zbekistonning Farg'ona vodiysidagi savdo va transport yo'llarining modernizatsiyasi masalasini ko'taradi. 1991-yildan boshlab, Farg'ona vodiysi O'zbekiston

iqtisodiyotining muhim hududlaridan biriga aylangan. Geografik jihatdan tog'li hududlarda joylashganligi sababli, transport yo'llarining rivojlanishi mintaqaning iqtisodiy integratsiyasini ta'minlashda muhim o'rin tutadi. Bu maqolada aynan Qamchiq dovoni va Angren-Pop temir yo'lining qurilishi va modernizatsiya jarayonlari tahlil qilinadi.

ASOSIY QISM:

Farg'ona vodiysi qadim zamonlardan Buyuk Ipak yo'lining ajralmas qismi sifatida tanilgan. Ushbu hudud Sharq va G'arbni bog'lab, savdo va madaniyat markazi bo'lgan. Bu tarixiy asoslar mintaqadagi transport tizimining rivojlanishiga ta'sir ko'rsatgan. Sovet davrida transport infratuzilmasi juda ko'p rivojlantirilgan bo'lsa-da, mustaqillikdan keyin bu tizimni modernizatsiya qilish zarurati paydo bo'ldi. Aynan Qamchiq dovoni va boshqa muhim transport yo'llari, jumladan Angren-Pop temir yo'li, mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda katta rol o'ynaydi⁴¹.

Farg'ona vodiysi tog'li hududda joylashganligi sababli transport tizimida bir qator muammolar mavjud edi. Ayniqsa, Qamchiq dovoni orqali harakatlanish juda qiyin bo'lgan. Bu muammoni hal qilish uchun hukumat tomonidan Qamchiq dovonini modernizatsiya qilishga katta e'tibor qaratildi. 1957-yilda Toshkent-Qo'qon avtomobil yo'lining qurilishi boshlandi, ammo undan keyin ham ta'mirlash va kengaytirish ishlari davom etdi. Mustaqillik yillarida ushbu yo'llarning kengaytirilishi va modernizatsiya qilinishi, ayniqsa, 2013-yildan boshlab, juda katta ahamiyat kasb etdi⁴².

Qamchiq dovoni va Angren-Pop temir yo'li Farg'ona vodiysi uchun juda muhim transport yirik loyihalari hisoblanadi. Qamchiq dovoni, O'zbekistonning sharqiy hududlarini respublikaning boshqa viloyatlari bilan bog'laydigan yagona yo'l edi. Angren-Pop temir yo'lining qurilishi, ushbu transport yo'lini elektrlashtirish orqali, Farg'ona vodiysining iqtisodiy rivojlanishiga katta hissa qo'shdi. Bu loyiha nafaqat ichki savdoni rivojlantirdi, balki tashqi iqtisodiy aloqalarni ham mustahkamladi⁴³.

Transport infratuzilmasining modernizatsiyasi, ayniqsa yo'llar va temir yo'llarning yaxshilanishi, ichki va tashqi savdo aloqalarini rivojlantirishga olib keldi. Farg'ona vodiysi hozirda O'zbekistonning yetakchi qishloq xo'jaligi mahsulotlari ishlab chiqaruvchisi sifatida ko'riladi. Eng muhimi, Angren-Pop temir yo'lining qurilishi, Toshkent va boshqa hududlar bilan oson va tez savdo aloqalarini o'rnatdi. Shu bilan birga, iqtisodiy o'sishning muhim omili bo'lgan tashqi savdo, bu orqali xalqaro bozorlarga eksport imkoniyatlarini kengaytirdi.

Farg'ona vodiysining transport va iqtisodiy rivojlanishi, kelajakda ham davom etishi kutilmoqda. Avtomobil yo'llarini yanada kengaytirish va yangi temir yo'llar qurish rejalashtirilgan. Yangi transport yo'llarining qurilishi va mavjud yo'llarning modernizatsiyasi mintaqaning iqtisodiy rivojlanishini yanada yuksaltiradi. Farg'ona vodiysi va butun O'zbekistonni bog'laydigan yangi infratuzilma loyihalari, shuningdek, mintaqaviy iqtisodiy integratsiyani kuchaytiradi.

⁴¹ Muhammediev, N. (1999). 'Buyuk Ipak yo'li tiklanmoqda.' Xalq so'zi

⁴² Xodjaev, S. (1961). *O'zbekiston transportining rivojlanishi*. Toshkent: Nizomiy.

⁴³ O'zbekiston Respublikasi Prezidentining farmoni (2013). *Angren-Pop temir yo'l liniyasining qurilishi.

XULOSA:

Farg'ona vodiysidagi transport yo'llarining modernizatsiyasi nafaqat mintaqaning iqtisodiy rivojlanishini ta'minlashda, balki uning O'zbekistonning boshqa hududlari bilan aloqalarini mustahkamlashda ham muhim rol o'ynaydi. Qamchiq dovonini modernizatsiya qilish va Angren-Pop temir yo'lini qurish kabi loyihalar, iqtisodiy o'sish, savdo va tranzit imkoniyatlarini kengaytirishda katta hissa qo'shdi. Kelajakda bu jarayonlar davom etib, Farg'ona vodiysining iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishiga yanada ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

FOYDALANILGAN MANBALAR:

1. Karimov, I.A. (1999). *Biz kelajagimizni o'z qo'limiz bilan quramiz*. Toshkent: O'zbekiston.
2. Muhammediev, N. (1999). "Buyuk Ipak yo'li tiklanmoqda." Xalq so'zi.
3. Xodjaev, S. (1961). "O'zbekiston transportining rivojlanishi." Toshkent: Nizomiy.
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining farmoni (2013). *Angren-Pop temir yo'l liniyasining qurilishi*.
5. TRASEKA rasmiy veb-sayti: www.traceca-org.org
6. Internet ma'lumotlari.